

Knjiga Filozofski pogled v drobovje športa je odlično in na slovenskem knjižnem trgu prepotrebno delo, ki bo pomembno poseglo tako v splošno pojmovanje športa kot tudi v športoslovje in pomenilo nov korak v razvoju filozofije športa pri nas.

prof. dr. Lev Kreft

Knjiga predstavlja obsežno strokovno znanstveno delo, ki bralcem ponuja nov vpogled v naravo športa. Napisana je v razumljivem in jasnem jeziku. Vsebina je zanimiva tako za strokovne akterje, ki delujejo na področju športa, kot tudi za najširšo športno in laično javnost.

prof. dr. Bojan Jošt

SLOVENSKO DRUŠTVO ZA
FILOZOFIJO ŠPORTA

FILOZOFSKI POGLED V DROBOVJE ŠPORTA
Jernej Pisk

FILOZOFSKI POGLED V DROBOVJE ŠPORTA

Jernej Pisk

**FILOZOFSKI POGLED
V
DROBOVJE ŠPORTA**

Jernej Pisk

Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport
in
Slovensko društvo za filozofijo športa

Ljubljana, 2019

Naslov: Filozofski pogled v drobovje športa

Avtor: Jernej Pisk ©

Izdajatelj: Univerza v Ljubljani

Založnik: Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport in Slovensko društvo za filozofijo športa

Recenzenta: prof. dr. Lev Kreft, prof. dr. Bojan Jošt

Jezikovni pregled: Marjeta Pisk

Oblikovanje naslovnice: Rok Pisk

Fotografije na naslovnici: <https://unsplash.com>,
<https://pixabay.com>, <https://www.pexels.com>

Tisk: Tiskano v Sloveniji, 2019

Naklada: 200 izvodov

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

796.01(035)

PISK, Jernej

Filozofski pogled v drobovje športa / Jernej Pisk. - Ljubljana :
Fakulteta za šport : Slovensko društvo za filozofijo športa, 2019

ISBN 978-961-6843-95-9 (Fakulteta za šport)

299051520

KAZALO

Predgovor	1
I. UVOD V FILOZOFSKO MIŠLJENJE ŠPORTA	11
1. Kaj početi s filozofijo v športu?	12
1.1. Implicitna filozofija v športu	18
1.2. Omejitve filozofskega raziskovanja.....	19
2. Kako razumeti šport?	22
2.1. Funkcionalizem.....	28
2.2. Formalizem.....	29
2.3. Konvencionalizem	30
2.4. Institucionalizem.....	31
2.5. Mutualizem.....	33
2.6. Šport kot umetnost	34
2.7. Ontološko razumevanje športa	38
II. ČLOVEK IN ŠPORT	41
3. Kako razumevanje človeka vpliva na razumevanje športa?	42
3.1. Optimistični in pesimistični pogledi na človeško naravo in šport	42
3.2. Klasično in moderno razumevanje človeka	48
3.3. Klasično razumevanje športa	55
3.4. Moderno razumevanje športa	62
4. Je šport res zgolj »vojna brez streljanja«?	70
4.1. Boj za obstanek, socialni darvinizem in sociobiologizem	71
4.2. Darvinistično razumevanje športa.....	74
4.3. Sodelovanje kot bistvo razvoja človeka	84
4.4. Človeška sodelovalnost in razumevanje športa	89
5. Ideje, ki so Pierra de Coubertina vodile k olimizmu	96
5.1. Antropologija Pierra de Coubertina in razumevanje športa.....	96

5.2. Antropologija olimpizma	105
6. Kakšen šport bi si želel Platon?	108
6.1. Mesto športa v antični Grčiji	109
6.2. Platonovo razumevanje športa	110
6.3. Platonova filozofija in proučevanje športa	112
6.4. Platonova trodelna razdelitev človeške duše in šport	113
6.5. Poseganje športa na področje filozofije	118
7. Descartesov dualizem in kje je šport danes?	122
7.1. Res extensa in res cogitans	124
7.2. Športnik sem, torej ne mislim	126
7.3. Mislim, torej nisem športnik	129
8. Vloga posnemanja in grešnih kozlov v športu	133
8.1. Girardova teorija kulture	137
8.2. Mimetična želja in mehanizem grešnega kozla v športu	142
8.3. Šport onkraj mimetičnih želja in grešnih kozlov	151
III. ETIKA ŠPORTA	153
9. Zakaj etika v športu?	154
9.1. Temelji etike	154
9.2. Začetki etike v športu	156
9.3. Vloga telesa v etiki športa	159
9.4. Tri skupine etik	163
9.5. Fair play kot herojsko dejanje	169
10. Etika v športni rekreaciji	172
10.1. Srednja mera kot kriterij dobrega	173
11. Vprašanje dopinga v športu	179
11.1. Transhumanizem in šport	180
11.2. Doping je sprejemljiv	182
11.3. Doping ni sprejemljiv	185

12. Delo ali talent: je šport pravičen?	194
12.1. Teorije pravičnosti	195
12.2. Zagotavljanje pravičnosti v športu	197
12.3. Pravičnost na levici in desnici	199
12.4. Problemi meritokratske pravičnosti v športu	201
12.5. (Ne)pošteno in (ne)sprejemljivo.....	202
12.6. Talentokracija v športu.....	203
12.7. Nepravičnost podarjene zmage	208
13. O težavah rekordnih športov.....	210
13.1. Zgodovina rekordov.....	210
13.2. Rekord v svojem bistvu.....	212
13.3. Problem rekorda	214
13.4. Alternative športnim rekordom.....	217
14. Vpliv tehnologije na šport.....	221
14.1. Koliko je preveč tehnologije v športu?	223
14.2. Tri razumevanja športa in sprejemljivost tehnologije	226
15. Sokratski šport ali zakaj lahko v športu bolje spoznamo sebe?	229
15.1. Spoznaj samega sebe!	230
15.2. Priznanje nevednosti	232
15.3. Vadba in napredovanje proti dovršenosti	233
15.4. Pomoč drugim, ki gredo za nami	234
16. Šport kot vaja v zmernosti	235
16.1. Zmernost kot komponenta vzgoje.....	235
16.2. Zmernost v zgodovini športa	238
16.3. Šport kot vaja zmernosti sodobnega človeka	241
16.4. Zmernost, šport, spoznanje resnice in sreča.....	244
17. Tradicionalne značilnosti športa pred izzivi sodobnosti	247
17.1. Antropologija športa	249

17.2. Pomen tradicije.....	250
17.3. Aristokracija v športu.....	251
17.4. Etika športa.....	251
17.5. Individualizem in pomen skupnosti.....	253
17.6. Razum in praktična izkušnja.....	253
17.7. Estetika športa.....	254
IV. PRIVLAČNOST ŠPORTA	257
18. So športniki lahko naši superjunaki?.....	258
18.1. Kdo so superjunaki?	259
18.2. Privlačnost superjunakov	262
18.3. Supersposobnosti superoseb	263
18.4. Etična odgovornost superjunakov.....	266
18.5. Superjunaki ali superšportniki: Koga naj bolj občudujemo?	269
19. Privlačnost občutka svobode v športu.....	272
19.1. Svoboda športa.....	274
19.2. Svoboda v gibanju	276
19.3. Svoboda znotraj športnih pravil	278
19.4. Moralna svoboda v športu.....	280
19.5. Iskanje občutka svobode v urbanih in ekstremnih športih	281
20. V čem je smisel nevarnih športov?.....	284
20.1. Vrednost tveganja v športu	287
21. Ljubezen v športu.....	294
21.1. Značilnosti ljubezni	294
21.2. Eros in agape v športu.....	299
V. RELIGIOZNOST ŠPORTA	303
22. Je šport sekularna religija?	304
22.1. Sekularne oblike religij.....	309
22.2. Civilna religija športa	313

22.3. Športnost religije	322
22.4. Religiozna razsežnost gornišтва	325
23. Vpliv religije na šport.....	327
23.1. Vpliv športnikove religiozne pripadnosti	327
23.2. Izražanje osebnih religioznih prepričanj v športu	329
23.3. Iskanje nesmrtnosti v športu	334
VI. LITERATURA	345
VII. SUMMARY	367
Philosophical Inquiry into the Guts of Sport	367
O avtorju	376
O Slovenskem društvu za filozofijo športa	376

Predgovor

Filozofiranje o športu se morda zdi nepotrebno teoretiziranje, saj je šport predvsem nekaj praktičnega. Toda, ne gre le za šport, gre za človeka. Šport ne potrebuje teorij, človek je tisti, ki mu stvari ne dajo miru, dokler jih ne razume. Šport v sebi skriva bogastvo različnih idej, konceptov in pojmov: to so tiste stvari, ki vodijo šport, čeprav šport tega ne ve. Pogosto tega ne vedo niti tisti, ki se dnevno srečujejo s športom. Toda, ideje ustvarjajo zgodovino, ideje preoblikujejo tok časa. Vse resnično veliko v človeški zgodovini – dobro ali slabo – so ustvarile ideje. Ideje so same po sebi brez moči. Moč jim daje človekova vera vanje, prevzetost od misli, da je določena ideja, za katero zastavimo svoje moči, za nas življenjskega pomena.

Posamezna poglavja knjige nam razkrivajo nekatere ideje in koncepte, določene značilnosti in lastnosti športa, ki zgolj praktičnemu pogledu ostajajo pogosto zakrite. Filozofiranje je prodiranje v svet idej, ki je dostopen razmišljujočemu umu. Pri tem se filozofija zaveda, da posamezna ideja ni nekaj absolutnega in vseobsegajočega, pač pa v človeškem življenju in mišljenju stalno prihaja do trkov in borb med različnimi idejami. Zato tudi odgovori na zastavljena vprašanja niso nekaj absolutnega, omogočajo pa nam širjenje obzorja našega razumevanja. Omogočajo nam, da šport postane predmet, vreden čudenja in spraševanja. V monografiji predstavljeni teoretični pristopi k športu nas vabijo k premisleku o lastnem razumevanju športa. Pri tem nam bodo v pomoč tudi ideje in teorije naših predhodnikov: smo kot palčki, ki se lahko dvignemo na ramena velikanov, da bi videli dlje.

Delo sestavlja pet sklopov. Prvi sklop predstavlja »Uvod v filozofsko mišljenje o športu«. V njem najprej načrtamo filozofsko metodo raziskovanja ter kako lahko z njo pristopamo k športu. Sledi pregled nekaterih filozofskih teorij o športu ter tradicionalnih značilnosti in vrednot športa. V drugem sklopu »Človek in šport« se

vprašamo po izvoru in bistvu športa, pri čemer izhajamo iz različnih pogledov na človeka ter pokažemo, kako se ti zrcalijo v našem razumevanju športa. Srečamo se s klasičnim in modernim, darvinističnim in sodelovalnim, Coubertinovem, mimetičnim, platonističnim ter dualističnim pogledom. Mednje bi bilo mogoče uvrstiti tudi mnoge druge poglede na človeško naravo in iz teh izpeljati njihovo razumevanje športa. S tretjim sklopom se podamo na področje »Etike športa«. To je področje, kjer se športna praksa in filozofska teorija najbolj očitno srečata, saj brez kančka filozofskega mišljenja pri presojanju moralnih dilem športa ne morejo ne trenerji ne športniki ne športni funkcionarji. V četrtem sklopu se posvetimo vprašanju privlačnosti športa za človeka. Kot nenujna dejavnost šport od nekdanj privlači raziskovalce z vprašanjem, zakaj ljudje prakticirajo šport, zakaj imamo šport radi? Knjigo zaključuje peti sklop o »Religioznosti športa«, kjer se vprašamo, ali, zakaj in kako lahko šport osmišlja človeška življenja.

Kljub temu da so posamezna poglavja samostojne celote, se med seboj smiselno navezujejo, razumevanje športa pa se pogloblja. V prvem poglavju se soočimo z vprašanjem, kako sploh misliti šport ter kakšno mesto znotraj raziskovanja športa pripada filozofiji. Izkaže se, da zgolj naravoslovno-družboslovni pristop, ki temelji na empirično-matematični metodi, pri tem ne zadošča. Čeprav lahko merimo telo v gibanju, vprašanja, kaj je šport, kaj je njegovo bistvo, smisel in kakšen je dober šport, ostanejo nerazrešena. Zato je v raziskovanje športa potrebno vključiti tudi humanistiko, ki s svojo nematematično metodo omogoča vpogled v stvari, ki zgolj empirični znanosti niso dostopne.

V drugem poglavju se ustavimo pri različnih filozofskih teorijah športa in predstavimo nekaj vplivnejših teorij. Sprehodimo se od funkcionalizma, ki šport razume znotraj funkcij, ki jih opravlja v družbi, prek formalizma, ki na prvo mesto postavlja športna pravila, konvencionalizma, ki pokaže, da sama pravila ne zadoščajo, institucionalne teorije športa do mutualizma, ki šport ceni kot

skupno prizadevanje za odličnost. Vprašamo se tudi, ali je mogoče šport razumeti kot vrsto umetnosti. Ustavimo se ob ontološkem razumevanju športa, ki se ogradi od posamičnih predhodno predstavljenih teorij in šport razume znotraj ontološkega odnosa do človeka. Izkaže se, da je ena bistvenih lastnosti športa to, da je vezan na človeka: ni športa brez človeka.

V tretjem poglavju pokažemo, kako različno razumevanje človeka vpliva na razlike v našem razumevanju športa. Osredotočimo se na optimistično in pesimistično ter na klasično in moderno razumevanje človeške narave. Pri tem pokažemo, da vsakokratno prevladujoče razumevanje človeka močno vpliva na razumevanje tega, kaj je in kakšen naj bi bil šport. Klasični pogled razume človeka kot bitje možnosti, potencialov, ki jih je poklican uresničiti. Znotraj tega razumemo šport kot sredstvo, ki človeku omogoča pot k njegovi dovršitvi, izpolnitvi, odličnosti. Na drugi strani pa moderno razumevanje človeka razume kot nekaj danega, glavna naloga športa pa je ohranjanje človekovega stanja.

Ali je šport res zgolj »vojna brez streljanja«, brez smrtnih žrtev? Kot odgovor na to vprašanje v četrtem poglavju primerjamo dva pogleda na človeško naravo, ki se zrcalita tudi v sodobnem razumevanju športa. Prvi je osnovan na darvinistični antropologiji, ki človeško življenje razume kot neprestan boj za obstanek. Znotraj te teorije ni težko prepoznati tekmovalnega športa. Na drugi strani pa se nam ponujajo nekatera sodobna spoznanja, ki v bistvu človekovega razvoja prepoznavajo medsebojno sodelovanje. Motivacija za športno udejstvovanje se pri tem napaja predvsem iz človekove potrebe po priznanju, spoštovanju in sprejemanju s strani drugih.

V petem poglavju se vprašamo, katere ideje so vodile Pierra de Coubertina pri ustanovitvi olimpijskih iger moderne dobe. Izkaže se, da je pri tem pomembno vlogo odigralo Coubertinovo razumevanje človeka, potrebne vzgoje na ravni telesa, značaja in uma, in športa kot primerne sredstva vzgoje. Coubertin se je zgledoval

po antičnih Grkih ter doktrini mišičastega krščanstva, kot so ga tedaj gojili v nekaterih šolah v Angliji.

V šestem poglavju analiziramo idealistično razumevanje športa, kot ga je mogoče izpeljati iz Platonove filozofske misli. Čeprav je Platon, eden najpomembnejših mislecev zahodne filozofske tradicije, šport oz. telovadbo vključil v svoj vzgojno-izobraževalni sistem, se zdi, da v športu ni prepoznal celotne vrednosti, ki bi jo lahko izpeljal na podlagi svojih filozofskih predpostavk. V našem razmisleku zato dopolnimo Platona ter pokažemo, da bi šport, ki je v skladu z najvišjim Platonovim naukom, celo filozofskim spoznanjem samega sebe, tudi danes lahko predstavljal tisto obliko športa, za katero bi se bilo vredno prizadevati.

V sedmem poglavju se soočimo z večnim filozofskim vprašanjem odnosa med človekovo fizično in nefizično platjo, med telesom in dušo. Filozofijo športa namreč zanima šport, primarno razumljen kot človekova telesna dejavnost, ki pa jo preučujemo na filozofski način (duševna, umska razsežnost). Filozof, ki je najmočneje zaznamoval novoveško razpravo o omenjenem vprašanju, je René Descartes. S pomočjo nekaterih njegovih uvidov, ki nezavedno vplivajo tudi na sodobno mišljenje, osvetlimo nekatera paradoksalno nasprotujoča si vrednotenja sodobnega športa in športnikov, razpetih med poveličevanje in zaničevanje telesa in telesnosti.

V osmem poglavju se ustavimo pri vlogi posnemanja kot enega od izvorov športne dejavnosti. Pri tem se naslonimo na spoznanja antropologa in filozofa Renéja Girarda, čigar teorija o želji, ki se napaja iz posnemanja, se izkaže za potencialno ploden pristop k razumevanju notranjih silnic v športu. V mnogih ljudeh je prvi vzgib njihove športne dejavnosti mogoče prepoznati prav v navdihu, ki ga dobijo, ko vidijo druge v športni aktivnosti. Še več: to, da si nekdo želi zmagati, spodbudi željo po zmagi v drugem športniku. Ker takšno posnemanje lahko vodi v boj in nasilje, Girard prepozna mehanizem grešnega kozla kot možni izhod iz nastale situacije. Tega

mehanizma se ne poslužuje le družba, pač pa tudi v športu razreši marsikatero zapleteno situacijo.

Z devetim poglavjem stopimo na področje etike športa, ki je tisto področje filozofije, brez katerega v športu ne gre. V etiki se neposredno srečata praktična narava športa in teoretična narava filozofije. Vsakodnevno se sprašujemo o pravičnosti tekmovanja, o goljufanju, dopingu, fair playu. Zato se najprej vprašamo po temeljih in izvorih etike. Izkaže se, da ima nezanimljivo vlogo pri tem tudi človeško telo, ki s svojo izkušnjo ugodja in bolečine predstavlja najbolj osnovni kriterij razločevanja med dobrim in slabim. V nadaljevanju si ogledamo tri glavne skupine moralnih teorij in pokažemo, kako jih je mogoče uporabiti v moralnih dilemah športa. Poglavje zaključimo z razmislekom o fair playu kot herojskem dejanju, ki gre lahko celo onkraj splošnih moralnih dolžnosti športnika.

V desetem poglavju se osredotočimo na etiko kreposti ter jo predstavimo kot potencialno najbolj plodno moralno teorijo za presojanje na področju športne rekreacije. Aristotelova etika kreposti, ki za svoje merilo vzame srednje mero, brez pretiravanja v preveč ali v premalo, prilagojeno posameznikovim sposobnostim, bi lahko postala praktično merilo tako vsakega športnega rekreativca kot tudi vseh vaditeljev športne rekreacije.

V enajstem poglavju se soočimo z osrednjim in najbolj perečim vprašanjem etike v športu, in sicer vprašanjem dopinga. Mnogo naporov in finančnih sredstev je vloženi v promocijo in ohranjanje športa brez dopinga, a izkaže se, da odgovor na vprašanje dopinga še zdaleč ni enoznačen. To dobro vedo tudi športniki, ki se (še vedno) poslužujejo prepovedanih metod in sredstev. Zato predstavimo nekaj glavnih argumentov za doping in argumente proti dopingu. Ker ima vsak argument tudi svoje šibke plati ali celo protiangumente, vprašanje dopinga ostaja odprto in vredno nadaljnega razmisleka.

Vprašanje pravičnosti v športu je staro vsaj toliko, kot so stara prva športna tekmovanja. Zato se v dvanajstem poglavju sprehodimo skozi različna pojmovanja pravičnosti ter se vprašamo, ali je šport pravičen. Pri presojanju pravičnosti športa preko egalitarnih in meritokratskih teorij pravičnosti se izkaže, da oboje vključuje tudi šport, čeprav si včasih pogledi nasprotujejo. Pod drobnogled vzamemo vprašanje zaslug v športu, ki so bodisi posledica dela (treninga) bodisi talenta. Vprašanje je, zakaj cenimo športnike in jih dajemo mladim za zgled: zaradi njihovega vloženega dela ali nezaslужenega prirojenega talenta?

Razmislek o športu nadaljujemo v trinajstem poglavju, kjer se ustavimo ob vprašanju trajnostne vzdržnosti rekordnih športov. Pri tem se pokaže težava športnih rekordov, ki predpostavljajo možnost neomejene rasti znotraj omejenega biološkega sistema športnikovega telesa. Čeprav so nekdam športni rekordi predstavljali magnet za gledalce, pa so ti, zaradi doseganja skrajnih meja človeške zmogljivosti, vedno bolj redki. To pred t. i. rekordne športe postavlja nove izzive. Se bodo ti športi znali prilagoditi novi situaciji?

Štirinajsto poglavje je posvečeno vprašanju uporabe tehnologije v športu. Po eni strani si brez določenih tehnoloških stvaritev mnogih športov sploh ni mogoče zamisliti, po drugi strani pa uporaba tehnologije v športu paradoksalno predstavlja izziv samemu bistvu športa kot dejavnosti, v kateri naj bi se izkazale predvsem človekove sposobnosti. Šport se je pogosto izkazal za dokaj konzervativnega pri vpeljevanju sodobnih tehnologij (npr. tehnologije golove črte v nogometu in VAR-a), obenem pa nam prav tehnologija lahko pomaga k večji pravičnosti športnih tekmovanj. Vprašanje, ki do danes ostaja odprto, je vprašanje meje: do kam spustiti tehnologijo v šport?

V petnajstem poglavju razumevanje športa nadgradimo s spoznanji sokratske filozofije. Izkazuje se, da je šport v marsičem podoben filozofiji, kot so jo razumeli antični Grki. Zanje je bilo poslanstvo filozofije pomoč človeku k boljšemu poznavanju samega sebe. Prav

boljše poznavanje samega sebe je nekaj, kar nam lahko ponudi tudi šport. V tem duhu bi lahko govorili o »filozofskih športnikih«, ki prepoznajo, da glavna nagrada udejevanja v športu ni fizična moč ali zmaga, pač pa boljše poznavanje samega sebe.

Vprašanje vzgojne vrednosti športa se ni zaključilo z antičnimi Grki, pač pa se je zaostriilo v 19. in 20. stoletju ter ostaja pereče vse do danes. Zato si v šestnajstem poglavju na novo zastavimo omejeno vprašanje. Pri tem se omejimo na šport kot sredstvo razvijanja zmernosti v človeku. Izkaže se, da so že v antiki cenili športne dejavnosti ravno zaradi moči, ki jih imajo pri vzgoji človeka. Nena zadnje je to tudi razlog, da je šport dobil mesto v šolskem sistemu, kjer vztraja vse do danes. A tudi odraslemu človeku šport omogoča, da v duhu zmernosti ponovno prevzame oblast nad samim seboj ter zaživi svobodno, polno in srečno življenje.

V sedemnajstem poglavju razgrnemo nekaj tradicionalnih značilnosti in vrednot športa, katerih izvore lahko sledimo celo v predrazsvetljsko obdobje. Izpostavimo pomen tradicije in aristokracije v športu, pri čemer šport premislimo z vidika antropologije, etike, spoznavoslovja in estetike. Izkaže se, da skozi prizmo teh področij šport še danes ostaja nekaj dokaj konservativnega. Čeprav so te značilnosti in vrednote športa splošno sprejete in večinoma neproblematizirane, pa so s sodobnimi spremembami v družbi postavljene pod vprašaj in predmet vedno bolj poglobljenega premisleka. S tem pa je tudi šport kot tak postavljen pred nove izzive sodobnosti.

Šport ne vzgaja le udeležencev v športnih dejavnostih, pač pa uspešni športniki predstavljajo vzor mnogim, saj ljudje občudujemo njihove sposobnosti ter jih posnemamo v življenju. Zato v osemnajstem poglavju primerjamo superšportnike in superjunake, ki so v današnji kulturi zelo priljubljeni, navdušujejo nas s svojimi izjemnimi sposobnostmi, občudujemo pa jih tudi zaradi velike moralne odgovornosti in predanosti dobremu, ki ga izkazujejo. Natančnejša

analiza enih in drugih pa nam pokaže, da si bolj kot izmišljeni superjunaki naše občudovanje zaslužijo resnični junaki naših vsakodnevnih življenj, med katere bi lahko uvrstili tudi nekatere športnike.

V devetnajstem poglavju kot enega od razlogov za privlačnost športa izpostavimo občutek svobode, ki ga izkušajo udeleženci športnih dejavnosti. Čeprav se zdi iskanje svobode v športu na prvi pogled paradoksalno, saj je šport reguliran s pravili, pa nam globlji vpogled v športne dejavnosti in doživljanja udeležencev razkrije, da je v športu mogoče občutiti svobodo na različnih področjih. Pri tem pravila športa ne delujejo le omejevalno, pač pa so celo tista, ki pozitivno prispevajo k občutku svobode.

V čem je smisel nevarnih športov je osrednje vprašanje dvajsetega poglavja. Vprašanje je zanimivo, ker se šport promovira kot nekaj zdravega, vendar pa skorajda ni športnika, ki ne bi izkusil športne poškodbe. Vprašanje se še bolj zaostri ob športih, ki vsebujejo veliko tveganje za poškodbe ali celo smrt. Bi takšne športe morali paternalistično prepovedati ali libertaristično pustiti? Tovrstni športi so danes vedno bolj popularni in mnogim ne predstavljajo le prostčasne dejavnosti, pač pa način življenja. Nekateri celo trdijo, da so nevarni športi upor zoper pretirano urejeno, nadzorovano in predvidljivo sodobno družbo.

Poglavja, ki se osredotočajo na vprašanje privlačnosti športa, zaključimo z enaindvajsetim poglavjem. V njem se nam kot možen odgovor ponudi ljubezen. Čeprav se na prvi pogled zdi, da v športu ni prostora za ljubezen, saj so besede, kot so boj, napad, obramba, strel in nasprotnik, dnevno v športnem besednjaku, pa se nam prek grških in latinskih pojmovanj ljubezni pokaže šport kot prepojen z ljubeznijo. Ljubezen je tista, ki nas prva zadene, ki nas potegne k sebi, v ljubezni izkušamo največje veselje in najglobljo žalost, ljubezen nas privlači ... Nas zato privlači tudi šport?

Z dvaindvajsetim poglavjem stopimo na področje religioznosti. Vprašamo se, ali bi šport lahko razumeli kot obliko sekularne religije. Šport je bil že vse od svojih začetkov v antični Grčiji močno povezan z religijo, to pa se je nadaljevalo tudi ob začetkih modernega olimpizma. Dogajanja v sodobnem športu so v marsičem podobna dogajanju v tradicionalnih religijah. Tu so rituali, simboli, češčenje športnikov, negotova prihodnost, izkušnja svetega in možnost doseganja nesmrtnosti v slavi. Razmislek zaključimo s tem, da športa še zdaleč ne moremo postaviti na raven konfesionalnih religij, ima pa vse značilnosti sodobnih sekularnih religij, ki ponujajo sisteme smisla človekovemu življenju.

Naše potovanje po drobovju športa zaključimo s triindvajsetim poglavjem in vprašanjem o vplivu religije na športnike. Izkaže se, da je v preteklosti, v času »močne religije«, religiozna pripadnost športnika močno vplivala na razumevanje in prakticiranje športa. Tudi danes je mogoče opaziti javno izražanje religiozne pripadnosti nekaterih športnikov, kar postavlja nova vprašanja o dopustnosti takšnega početja ter o domnevno nedopustni pomoči športnikom s strani božanstev. Poglavje zaključimo s primerjavo antičnega in modernega razumevanja športa kot sredstva za doseganje nesmrtnosti v slavi, kar na svoj način odgovarja na vprašanje privlačnosti in mesta športa v današnji družbi.

Čeprav se v knjigi dotaknemo različnih področij športa, odpiramo mnoga vprašanja, opozarjamo na različne probleme in ponujamo nekatere mogoče rešitve, pa obseg obravnavanih področij s tem še zdaleč ni izčrpan. Filozofija športa se danes v svetu ponaša z množtvom različnih filozofskih pristopov k športu, prav tako pa tudi z odpiranjem številnih zanimivih, aktualnih in pomembnih vprašanj, vrednih poglobljenega filozofskega premisleka. Vse to kliče k nadaljnji filozofski obravnavi športa tudi v slovenskem prostoru.